

דיעות

כך הם אומרים

אין שני נביאים מתנבאים בסיגנון אחד, אלא אם הם עתונאים ישראליים, הננים בשאלות בטחון. וכך הם אמרו, ביום הששי האחרון, ה' 14 באוקטובר 1966:

"דבר", במאמר מערכת: "אם תחמיץ מועצת-הבטחון את ההזדמנות הזאת - כי או לא יימצא עוד מי שיזדקק לה, לפני הפעלתה של זכות ה' הגנה העצמית... אם לא יהיה גורם-חץ אשר ירסן את סוריה, לא תוכל ישראל שלא לרסנה בעצמה."

"היום", במאמר של ח"כ מנחם בגין:

"אין פעולה, הקרוייה בלשון השיגרה, תגמולי, יכולה לפתור את בעייתנו ה' בטחוננו... משנשוב ונהלום באויב, אין עוד לדבר על תגמול, אלא על הפעלת ה' עקרונות והזכות והחובה של הגנה לאומית עצמית... אל ניתן לתוקפנות הדמים להש' תולל, לעולם לא תישארנה התקפות אויב חרצניות."

"הארץ", במאמר של הכתב הצבאי זאב שיף:

"היו שטענו שלא הוחמצה כאן כל ה' דמנות, משום שבמוקדם או במאוחר יחזרו הסורים לסורם. ואכן, ההרגשה היא שהקבר צה השלטת הנוכחית בסוריה צועדת ב' יודעין, או בלא יודעין, לקראת התנגשות כוללת עם ישראל."

"ג'רוזלם פוסט", במאמר מערכת:

"האם יבצעו המעצמות הגדולות פעולה זו באמצעים דיפלומטיים, באופן ישיר או בהדרגה, או האם תיאלץ ישראל לעצור את התוקפנות באמצעים העומדים לרשותה ל' מטרה זו - האויב חייב להחליט, ובהח' לטחו תלוי המשך קיום השלום באזור."

"מעריב", במאמר של יוסף חריף:

"אמנם השגרירים יעצו בפירוש לראש' הממשלה לנהוג בהתאפקות, והרוסי אף תבע זאת, אבל הוא (אשכול) רמו להם,

עורך רוזנבלום

"היד והסכין המתלונה לה"

בעדינות אך בבחירות: על שלושה פשעי דמשק ועל ארבעה - אשיכנו."

"למרחב", במאמר של אליעזר בן-משה:

"כל פעולת תגמול דראסטית. בטרם הופ' ברו מניעה כל צורכם בעולם ובאויב, עלולה להתפרש בנוסח סיפורי ה'בים של חרושת התעמולה המצרית-סורית... אולם חרף מגיבלות וסיכונים אלה אין ספק, ש' בסופו של דבר יש להגיב בכוח - ב' זמן הנכון, במקום המתאים ובשיטות ה' נאותות."

"דיעות אחרונות", במאמר העורך הראשי, ה'ר הרצל רוזנבלום:

"העריכים הם יצורים אמוציונליים במידה שאין למעלה ממנה במערב, ודומני ש' אפילו לא במזרח. ה'ד והסכין אשר מת' לווה לה קשורות קשר כמעט אורגני אצ' לם..."

אילו אפשר היה להגיש הצעה לסדר-היום כלפי הכנסת עצמה, היינו מגישים השבוע הצעה דחופה בנוסח: "החזרת הכנסת לבית פרומין". הצעה זו היתה נדחית, כרגיל, פה אחד, נגד קולנו הבודד, אבל אחר-כך - שוב כרגיל - היו רוב המצביעים נגדנו פונים אלינו במסדרון ואומרים לנו, באופן פרטי: "אתם צודקים. הלואי ויכולנו להצביע בעד זה!"

כי הנסיון הקצר של הכנסת במישכן החדש כבר שיכנע רבים שמיבנה מוגומנטלי זה הוא אסון מוגומנטלי.

הוא דומה לפיל הלכן המפורסם, שמלך סיאם היה נוהג לתיוג כשי לאויביו. מפני שהיה קרוש, לא הביא הפיל שום תועלת. אבל הוא אכל כל-כך הרבה מזון, עד כי הביא חורבן כלכלי על מקבלי-השי.

הכנסת אינה לבנה, אלא ורודה, כצבע האבן של דיריאסין. אבל חוץ מזה היא דומה לאיתו פיל.

לא נשאר מקום לזברי-הכנסות!

מבחינה מוסיומית, אפשר לומר שהבניין הוא חידוש ארכיטקטוני ופרלמנטרי כאחד. במרכזו ישנו אולם-המליאה, שכולו נועד לדיבורים, ושבו אי-אפשר לשמוע את המדובר. אני מתכוון רק לקהל שביציע, שנושא אחרי זמן-מה מלעקוב אחרי הנאומים. אני מתכוון לחברי-הכנסת עצמם, היושבים במרחק של שניים-שלושה מטרים מן הנואם. אני עצמי יושב קרוב מאד לדוכן-הנאומים. קול הנאומים הגיע אלי, בצורת רעש מבלבל. רעש זה התמזג עם הצ'יתרסר רעשים אחרים - טריקט-דלת מחוץ לאולם, שיחה נרגשת במסדרון, שיעול של סרוך.

אין פירוש הדבר שאי-אפשר לעקוב אחרי הנאומים. אפשר, בתנאי שמתרכזים ריכוז מוחלט ומתוח. כדאי גם להסתכל בתנועות שפתיו של הנואם. את דברי ה'יר, לעומת זאת, אי-אפשר לשמוע גם בתנאים אלה.

לא קל לשבת ולהקשיב במשך חמש שעות רצופות לנאומים (שלא תמיד הם מבריקים), מבלי לבלות עשרים דקות מתוך כל חצי שעה במזנון, כמינהגם של רבים. בבית פרומין

הפנת

החורבן

היו, לפחות, כורסות נוחות. לא יפות, לא מודרניות, אבל כורסות שאפשר היה לשבת בהן. והנה באו המתכננים, שהם מודרניים מאד, וצ'ידו את אולם המליאה בכסאות מודרניים ויפהפיים, ההופכים, אחרי ישיבה של שעה, למכשירי-עינויים. פשוט אי-אפשר לשבת בהם בנוחיות. אך הח"כ, הזו אנה ואנה ומחפש לשוא תנוחה נוחה, יכול להתנחם בכך שהקהל ביציע יושב בספסלים עוד פחות נוחים.

הפרוטוקול נעשה קצר יותר, כי הקצרניות קולטות רק חלק מדברי הנאומים. לעומת זאת הן עוברות הרבה קילומטרים ביום במעברים אינסופיים, בין המשרדים ובין תאי הכתבניות, הדומים לתאי-צינוק.

אפשר היה לחשוב שלעומת כל הצרות האלה יש לפחות יתרון חשוב אחד: בבניין כל-כך ענקי יש בוודאי הרבה מקום. נכון? לא נכון. אין מקום בכלל.

הבניין הוא גדול, אבל המנגנון גדל הרבה יותר. והמנגנון זקוק למקום - אחרת איך ימגנו? וכך הושג במישכן המפואר של הכנסת שיא האבסורד: פשוט אין בו מקום לתבריי-הכנסת. הח"כים הפכו סרח-עודף, או בייקט למנגנון העצום שתפס את כל הבית.

הובטח שלכל שני ח"כים יהיה חדר-מנוחה, בו יוכלו לנוח בהפסקות. יש 120 ח"כים. אבל אין 60 חדרים-מנוחה. המנגנון תפס את החדרים. נשארו חדרים-מנוחה רק 80 ח"כים.

כך לא זכיתי לחדר-מנוחה. גם לא נתנו לסיעה חדר-ישיבות, כפי שהובטח לנו, וגם לא חדר-עבודה נוח. זה היה אמנם בתיכון - אבל זה היה לפני הרבה זמן. מה שנתנו לנו אחרי הכל הוא תא חסר-חלונות, הדומה להפליא לתא של בית-הסוהר. תא זה צריך לשמש לנו לעבודתנו, להתייעצויות וגם למנוחה.

אלא שגם זה וגם זה אינו אפשרי. כי המתכנן הגאוני דאג לשבץ בקיר שבין התא והמסדרון הרועש מין אשנב גבוה וצר, אמנותי ודקורטיבי מאד, שאי-אפשר לסגור אותו. הרעש החודר פנימה מונע כל מנוחה, והקולות הבוקעים מכחוץ מונעים כל התייעצות, אלא בלחישות.

(כמה ח"כים אחרים צחקו כשהזכרתי זאת. משום מה הם משוכנעים כי מישוהו דאג להכניס לפחות מכשירי-האזנה אחד לכל חדר מחדרי הסיעות. מאלף לשמוע זאת מפי ח"כים מכל הסיעות, כולל מפא"י.)

בקיצור: איפה הימים הטובים של בית-פרומין? כשאפשר היה לשמוע את הדוברים, להשמיע קריאות-ביניים מובנות, להגיע בנקל למקום למקום, ואף לחוש כי הכנסת נמצאת בלב האוכלוסיה - ולא באולימפוס גישה המשקיף על הארץ מלמעלה?!

מותה של קריאת-הביניים

תכן שאין סתירה בין מהות הכנסת ותנאי הבניין. יתכן שהתנאים התרשים אף מתאימים בדיוק לתוכנו האמיתי של המוסד.

מחשבה זו חלפה במוחי כאשר ישבתי בישיבת-הפגרה המיוחדת והקשבתי לדיון על "הקיום לפעולה הכלכלית".

נואם אחרי נואם קם והשמיע את דבריו. מכיוון שגח"ל ורפ"י החרימו את הדיון, היו אלה בעיקר דוברי הקואליציה, שחזרו עד בוש על הטענות הידועות, איש-איש על ההובי הפרטי והמפלגתי שלו. כל נואם דיבר אל עצמו ואל הפרוטוקול - כי הח"כים המעטים שנכחו באולם נואשו מלקלוט את הדברים. ושוחחו זה עם זה. (בשעה 12.40 ספרתי 22 ח"כים ו' שרים. אחר-כך ירד מיספר זה עוד יותר.)

אם היתה אי-פעם אשליה בכנסת כאילו יש איוו שהיא "הידברות" (מילה שהאובה מאד בבית), הרי עתה נמוגה גם אשליה זו. לא נותרה אף יומרה של הידברות. כי קשה היה למאזין לשמוע - ואי-אפשר היה לי להשמיע. קריאת-הביניים, אחת התופעות העיקריות

במלאת עשר שנים לטבח בכפר קאסם, תעלה שיירת שלום למבואות הכפר, לטכס התייחדות. פרטים בגליון הבא.

כינוסים מחוזיים

לקראת הועידה הראשונה של התנועה ייערכו ארבעה כינוסים מחוזיים של חברי ואוהדים, בהשתתפות חברי מרכז התנועה. הכינוסים ייערכו:

● בתל-אביב: ביום המישי 3 בנובמבר, בשעה 7.30 בערב, בבית בני-ברית, רחוב קפלן 10.

● בחיפה: ביום שישי 4 בנובמבר, בשעה 7.30 בערב, בקולנוע דומינו, רחוב הרצל 67.

● בירושלים: ביום שלישי 8 בנובמבר, בשעה 7.30 בערב, בבית החלוצות, רחוב אבן-גבירול 14.

● בכארישבע: ביום המישי 10 בנובמבר, בשעה 7.30 בערב, בקפה אשלי-כסית, רחוב הקרן הקיימת.

● בנת-ים: ביום המישי 20 באוקטובר, בשעה 8.30 בערב, אצל חיים חסון, רחוב בית וגן 17, תתקיים פגישת אוהדים. אברי רכיב

ירצה על: מה הספקנו עד כה

● בטבריה: ביום רביעי 26 באוקטובר, בשעה 8.00 בערב, במשרדו של ראובן בן-דורי, רחוב יוחנן בן זכאי 1, תיערך פגישת אוהדים מטבריה והאזור, בהשתתפות: דוד ארנפלד

שירצה על: סיכומה של שנה

● בדימונה: ביום ששי 28 באוקטובר, בשעה 8.30 בערב, אצל יהודה אחימריס, שדרות הנשיא 52/9 (מול קולנוע גיל), ירצה: אהמר מסארווה

על הנושא: למי נחוץ מימשל צבאי?

● ברמת-גן: ביום רביעי 19 באוקטובר, בשעה 8.30 בערב, בקפה העצמאות, בגן דוד המלך (מאחורי קולנוע אורדט), תתקיים פגישת חוג הנוער

עו"ד שמואל סגל ירצה על: זכויות האזרח בישראל

● בחיפה: ביום ה' 20 באוקטובר, בשעה 8.00 בערב, בבית עמית וחיה קרני, רחוב חניטה 3 (אוטובוס 18) בנוה שאנן, תתקיים הרצאתו של: עורך פילבסקי

על הנושא: עקרונות התנועה לקראת הועידה

● בתל-אביב: אסיפת חברי החטיבה האזורית, שנקבעה ליום ד' 19.10 ברחוב גליקסון 8, תתק' יים באותו תאריך ובאותו מועד, בבית בני-ברית, ברחוב קפלן 10, תל-אביב.

